

staatsbosbeheer

Ondernemingsplan
Staatsbosbeheer
2020 -2025

Veerkracht en verbinding

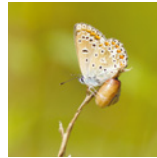
Missie

“Wij, de medewerkers van Staatsbosbeheer, beschermen en ontwikkelen het kenmerkende groene erfgoed van Nederland. Wij zijn er op gericht dat huidige en toekomstige generaties de vele belangrijke waarden van natuur kunnen beleven, in balans met het duurzaam benutten van onze gebieden met de samenleving.”

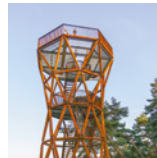
Klaar voor
de grote uitdagingen

5

Verbindend in
veranderend Nederland

8

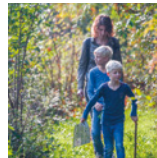
Wat willen we bereiken?

Beter beschermen

14

Meer beleven

19

Duurzaam benutten

24

Toonaangevende
Publieke Organisatie

31

Klaar voor de grote uitdagingen

Nederland staat voor grote opgaven. Zoals klimaatadaptatie, energietransitie, woningbouw, de stikstofopgave en verduurzaming in de landbouw. Staatsbosbeheer kijkt daarom vooruit. We richten ons op terreinbeheer maar denken ook in ontwikkelingsmogelijkheden. De genoemde transities verdragen geen scheiding tussen stad en land. In een dichtbevolkt land met kritische bewoners is het zaak natuur en cultuur ruimtelijk en ecologisch te integreren. Als groene overheidsorganisatie in het publieke domein is het onze verantwoordelijkheid daar invulling aan te geven.

Die benadering ligt aan de basis van dit ondernemingsplan. Daarin onderscheiden we vijf concrete prioriteiten, die tevens bijdragen aan kabinetsvisies op klimaat, bos, landbouw, waterbeheer en biodiversiteit.

De prioriteiten moeten leiden tot zichtbare successen. In 2025 staat de natuur er beter voor. De condities zijn verbeterd, in het bijzonder die van Natura 2000-gebieden.

Van de 5.000 ha nieuw bos in 2030, is over vijf jaar de helft gerealiseerd. En vernatten we eenzelfde omvang aan veengebieden.

Cruciaal voor de biodiversiteit, maar ook noodzakelijk als bijdrage aan de beperking van de effecten van klimaatverandering.

Dankzij de vele mensen uit kwetsbare groepen die bij ons zinvol werk vinden is in 2025 de maatschappelijke en verbindende rol van natuur nog zichtbaarder. Duurzaam gebruik van natuurlijke grondstoffen ondersteunt de ontwikkeling naar een gezonde, circulaire samenleving. Denk aan (ecosysteem)diensten als hout, biomassa, en verbetering van lucht, bodem en drinkwater.

Een circulaire samenleving vraagt ook om betere rangschikking van functies. In 2025 zijn natuur en landbouw meer met elkaar verbonden. Staatsbosbeheer stelt 4.000 hectare grond beschikbaar om een transitie naar natuurinclusieve landbouw te faciliteren.

En natuurlijk laten we in 2025 nóg meer mensen genieten van onze topnatuur. Via activiteiten voor kinderen, maar vooral in nationale parken die nog beter beleefbaar en bereikbaar zullen zijn. En voor de stedelingen werken we aan een groene metropool.

Het zijn opgaven waar Staatsbosbeheer graag een bijdrage aan levert. Ze vragen om **veerkracht en verbinding**.

ir. S Thijsen, directeur

Verbindend in veranderend Nederland

De doelstellingen en speerpunten van Staatsbosbeheer staan niet op zichzelf. Ze zijn verweven met de veranderingskrachten in onze samenleving. Internationale afspraken op het terrein van duurzaamheid - de [Sustainable Development Goals](#) van de Verenigde Naties -, biodiversiteit, klimaatverandering, maar ook de bouwopgaven in Nederland en de verduurzaming van de landbouw plaatsen Nederland voor een grote ruimtelijke opgave. Deze ambities zijn vertaald naar de dagelijkse praktijk van het terreinbeheer. En naar de bijdragen die Staatsbosbeheer vanuit zijn terreinen kan leveren.

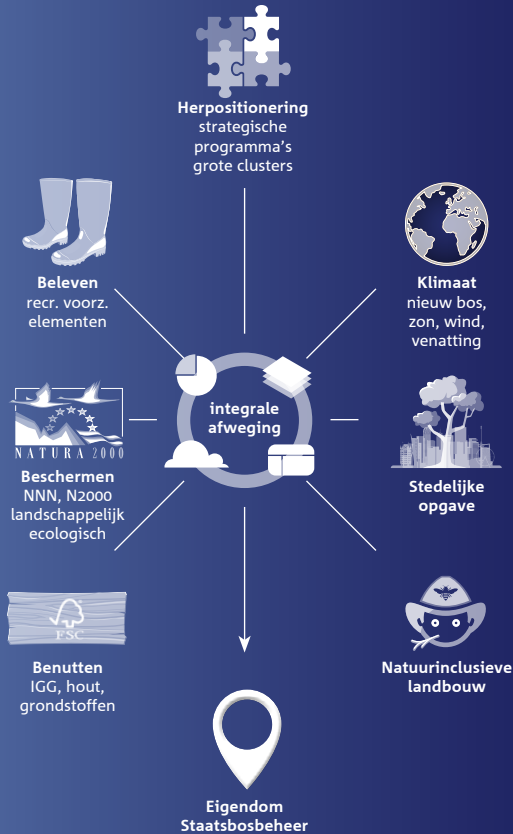
Dat vraagt om een integrale gebiedsontwikkeling en zonerings. Om kernzones waar de biodiversiteit herstelt, om buffer- en landschapszones waar natuurinclusieve landbouw de bodemvruchtbaarheid bevordert en om ontwikkelingszones waar economische productiviteit kan worden gerealiseerd.

Deze vertaling, volgens het zogeheten [UNESCO Mens en Biosfeermodel](#), past bij de grote

Zoneringsmodel UNESCO Mens en Biosfeer

- Ontwikkelzone
- Landschapszone
- Kernzone
- Educatie/onderwijs
- Recreatie/tourisme
Extensieve recreatie
- Onderzoek
- Wonen/dorp
- Wonen/stad

transitieopgaven waar Nederland voor staat. Ze past ook bij onze rol en opdracht. En de veerkracht die ons eigen is. Staatsbosbeheer heeft [een brede wettelijke taak](#). Naast natuur, landschap, cultuurhistorie en recreatie is ook vermaatschappelijking (participatie) een wettelijke taak. Zodoende is Staatsbosbeheer geen natuurbeschermingsorganisatie pur sang, maar een groen nutsbedrijf dat zorgt voor een vitale en groene openbare ruimte voor ons land.

Met onze bijzondere positie als uitvoeringsorganisatie in het publieke domein willen wij een verbindende bijdrage leveren aan uitdagingen zoals hierboven genoemd. In samenspraak met het ministerie van LNV en de provincies, maar ook met ondernemers, burgers, vrijwilligers en jongeren. Zo werken we de komende jaren verder aan onze rol als groen nutsbedrijf. Zodat we ook op de lange termijn verzekerd zijn van een groenere en natuurlijke omgeving waar we met 17 à 18 miljoen mensen gezond en veilig kunnen leven en werken.

Wat we willen bereiken?

Beter beschermen

Bos, natuur, landschap en cultuurhistorische waarden. Ofwel, het kenmerkende groene erfgoed van Nederland. Het is logisch dat het beheren en versterken daarvan een kerntaak is van Staatsbosbeheer. Daarbij concentreren wij ons de komende vijf jaar op de 128 [Natura 2000-gebieden](#) die wij beheren en andere Staatsbosbeheer-natuurgebieden van nationale en internationale betekenis. Samen herbergen ze 80% van de Nederlandse biodiversiteit.

Die gebieden gaan we weerbaarder maken tegen droogte, stikstof en klimaatverandering. Uiteraard met oog voor biodiversiteit en landschappelijke kwaliteit.

Beschermen is ook meer bijdragen aan [CO₂-vastlegging](#): de aanleg van nieuwe bossen en het vernatten van veengebieden.

NATURA 2000

50%

vitale Natura 2000-gebieden

Om de vitaliteit van onze N2000-gebieden - soortenrijkdom en veerkracht - te versterken, werken we aan natuurherstel in de gebieden en aan het herstel van de omgeving van deze gebieden. Aaneengesloten natuur is weerbaarder tegen negatieve invloeden van buitenaf.

5.000

hectare nieuw bos

In de gebieden van Staatsbosbeheer ligt 140 Mton CO₂ vast. We gaan tot 2030 5.000 hectare nieuw bos aanleggen, om nog meer bij te dragen aan CO₂-vastlegging. 2.500 hectare van dat nieuwe bos planten we in de komende ondernemingsplanperiode aan.

5.000

hectare veenvernatting

Een hoger waterpeil in veengebieden en een natuurlijk seizoenverloop dempt de CO₂-emissie en de bodemdaling. Daarom vernattingen we de komende tien jaar 5.000 hectare veengebieden. De helft daarvan wordt de komende vijf jaar gerealiseerd.

Wat we willen bereiken?

Meer beleven

Tientallen miljoenen mensen bezoeken onze honderden terreinen. Ieder jaar weer. Wandelaars, fietsers, rustzoekers, sportievelingen, groepen. Uiteraard willen we dat die terreinen goed toegankelijk blijven voor al die mensen. En dat de duizenden kilometers wandel- en fietspaden en andere infrastructuur en voorzieningen, zoals zitbankjes, informatiepunten en vlonderpaden, op orde zijn.

We zetten ook in op bijzondere belevingsconcepten en iconen in onze topnatuur, [de Nationale Parken nieuwe stijl](#). Staatsbosbeheer blijft met natuurterreinen bijdragen aan het realiseren van maatschappelijke opgaven op educatief vlak voor jeugd en zorg.

Meer weten? Zie ook: [Visie Beleven](#)

1.200.000

**deelnemers
natuurprogramma's jeugd**

Buiten spelen is gezond voor kinderen, zo wijzen onderzoeken uit. Jaarlijks nemen 1 miljoen kinderen (en hun ouders) deel aan jeugdactiviteiten van Staatsbosbeheer. We willen dat aantal binnen vijf jaar laten groeien naar 1,2 miljoen deelnemers.

25%

meer vrijwilligers

Duizenden mensen zetten zich vrijwillig in voor Staatsbosbeheer. Zij helpen bij beheer, inventarisatie van planten- en diersoorten, onderhoud van recreatievoorzieningen en ze geven excursies. Inzet is om aantal vrijwilligers uit te breiden van 7.300 naar 9.000 in 2025.

300%

**meer kwetsbare mensen
aan het werk**

Werken in het groen doet goed. Juist voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Voor Staatsbosbeheer is het al jaren een vanzelfsprekende maatschappelijke opgave om deze mensen - nu 160, straks 500 - zinvol werk te bieden in onze terreinen.

20

steden vergroenen

Ook de inwoners van metropool Randstad verdienen een groene omgeving. Met natuur, recreatiemogelijkheden en verkoeling. De komende vijf jaar willen we bijdragen aan de groene metropool en aan een gezonde, groene leefomgeving van 20 steden.

Wat we willen bereiken?

Duurzaam benutten

Met natuurlijke grondstoffen dragen onze terreinen bij aan een gezonde, circulaire samenleving. Denk aan [hout](#), [biomassa](#), zand, klei, de verbetering van lucht, bodem en (drink)water.

Het duurzaam benutten van deze producten en (ecosysteem)diensten uit onze terreinen gaan we verder uitbouwen - uiteraard zonder dat dit ten koste gaat van de natuurkwaliteit. Onder andere door samenwerking met bedrijfsleven, kennisinstellingen en landbouw uit te breiden, willen we nog duurzamer, slimmer en efficiënter omgaan met schaarse grondstoffen en reststromen. Door de natuurinclusieve landbouw stevig te ondersteunen dragen we bij aan de landbouwtransitie én aan soortenbescherming.

100%

FSC®-hout

Staatsbosbeheer is als terreinbeheerder 100% FSC®-gecertificeerd wat betreft de terreinen waar wij zelf zeggenschap over hebben. En dat is ook de doelstelling voor 2025. FSC® is de hoogste internationale standaard voor verantwoord bosbeheer.

80%

duurzaam ondernemerschap

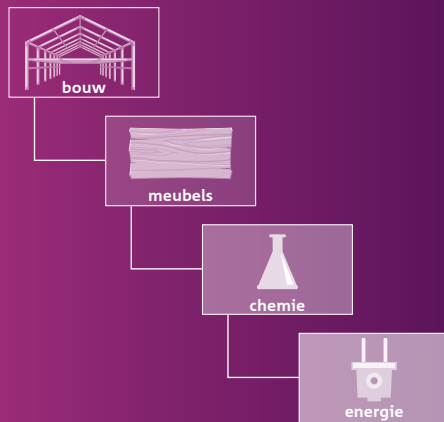
Natuur en duurzaam ondernemerschap zijn voor ons een vanzelfsprekende combinatie. Bijvoorbeeld bij de uitgifte van gebouwen en terreinen. Als publieke opdrachtgever is ons doel 80% duurzaam ondernemerschap in de komende vijf jaar. Voor 2030 streven we naar 100% duurzame inkoop en aanbesteding.

4.000

hectare natuurinclusieve
landbouw

Natuurinclusieve landbouw is onmisbaar bij de landbouwtransitie én bij de soortenbescherming. We stellen daarom 4.000 hectare van ons pachtareaal beschikbaar voor pilots met natuurinclusieve landbouw. Bij voorkeur nabij Natura 2000-gebieden.

85%

hergebruik grond-
en reststoffen

Staatsbosbeheer hergebruikt 75% van de grond- en reststoffen, als bijdrage aan de circulaire economie. Binnen vijf jaar willen we naar 85% hergebruik. Met een zo hoogwaardig mogelijke toepassing, uiteraard.

Wat we willen bereiken?

Toonaangevende organisatie

[Staatsbosbeheer](#) wil ook de komende jaren een toonaangevende publieke organisatie blijven. Dat vullen we breed in. Het betekent dat we inzetten op een blijvend hoge klanttevredenheid. Klanten zijn voor ons in de eerste plaats uiteraard de miljoenen bezoekers van onze terreinen. Het gaat echter ook om overheden, ondernemers en andere organisaties waarmee we samenwerken.

Bij een toonaangevende organisatie hoort ook een continue interactie met alle lagen van de samenleving: live via honderden excursies, via bijna dagelijkse bijdragen aan radio, tv, kranten, en op sociale media met bijvoorbeeld tientallen blogs van onze boswachters.

Toonaangevend zijn betekent ook: samenwerken met een breed palet aan bedrijven, aanbesteden met een sociale component, bedrijfsvoering met een lage CO₂-afdruk, en bijdragen aan de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties.

Staatsbosbeheer is, met de laagste kostprijs per hectare, al jaren een kostenbewuste terreinbeheerder. We slagen er steeds beter in om meer eigen inkomsten te generen. We blijven als publieke organisatie zorgvuldig omgaan met belastinggeld.

Daarnaast werken we voortdurend in samenspraak met burgers, onderwijs en bedrijfsleven om onze ambities verder te verwezenlijken. Dat doen we onder andere via het Buitenfonds, met Buitenleven vakantie-woningen, Natuurwijs en Stichting Nationale Boomfeestdag. Ook daar loopt verbinding en veerkracht als een rode draad doorheen.

Colofon

Concept en tekst	Michel Jehae, Robert Pallencaöe
Ontwerp	Abel Derks
Fotografie	Staatsbosbeheer
Druk	Altijd Drukwerk

© 2020 Staatsbosbeheer, Amersfoort

FSC®-gegevens Staatsbosbeheer:

Licentienummer: FSC®-C003956

Certificatiecode: CU-FM/COC-016655

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Zie voor het volledige ondernemingsplan:

www.staatsbosbeheer.nl/ondernemingsplan

Staatsbosbeheer

Organisatie

Opgericht: 1899

Circa 273.000 hectare natuur

95% opengesteld voor publiek

Medewerkers

1.260 medewerkers

70% man 30% vrouw

7.486 vrijwilligers

Natuur

128 Natura 2000 gebieden in beheer

80% van de biodiversiteit aanwezig

Recreatie

150 miljoen bezoeken per jaar

4.777 km gemarkeerde wandelroutes

2.353 km fietspaden

1.011 km mtb-routes

2.136 km ruiter- en menpaden

337 km kanoroutes

8 buitencentra, 1,2 miljoen bezoekers/jaar

Hout

95.617 hectare bos in beheer

Gemiddeld 300.000 m³ houtoogst per jaar

Monumenten

800 monumenten in beheer, waarvan

250 archeologische rijksmonumenten

100 gemeentelijke/provinciale monumenten